

De Raad van State en de asielwetten: reacties van politieke partijen

Korte beschrijving werkvorm

De leerlingen/studenten doen in groepjes een quiz over de politieke reacties op het advies van de Raad van State over de asielwetten. Telkens wordt één reactie op het advies getoond, waarbij de leerlingen/studenten in groepjes proberen te beredeneren bij welke politieke partij deze reactie hoort. Ze krijgen steeds vier antwoordenopties. Hun keuze moeten ze kunnen beargumenteren. Bij elke vraag staat een suggestie voor een stukje aanvullende uitleg. Ook staat er bij elke vraag een suggestie voor een verdiepende vraag die klassikaal besproken kan worden.

Leerdoelen

- Leerlingen/studenten kunnen politieke framing herkennen in politieke boodschappen.
- De leerlingen/studenten kunnen beargumenteren of een politieke boodschap van een coalitiepartij of van een oppositiepartij is.
- Leerlingen/studenten kunnen politieke belangen van verschillende actoren onderscheiden.
- Leerlingen/studenten kunnen beargumenteren of zij vinden dat het kabinet een advies van de Raad van State naast zich neer mag leggen of niet.

Vorbereiding

- Verdeel de leerlingen/studenten in groepjes van 2 à 4 leerlingen.
- Geef elke leerling een leeg A4'tje om er vier kaartjes van te maken: met A, B, C en D erop. Dit kun je eventueel ook zelf doen.

Duur

15 à 20 minuten

Differentiatie

Je kunt ervoor kiezen om de quiz iets te versimpelen. Dit kun je bijvoorbeeld doen door steeds maar 2 antwoordopties in beeld te brengen op de dia's. Laat dan het juiste antwoord staan en een antwoord waarvan relatief gemakkelijk te beargumenteren is waarom het fout is.

Benodigheden

- De PowerPoint behorend bij deze werkvorm
- Een aantal lege A4'tjes
- Internet en geluid (om een [video van NOS Stories](#) af te spelen)

Stap voor stap

1. Bekijk de video van [NOS Stories](#), je kunt hem afspelen in de PowerPoint.
2. Vertel dat de leerlingen/studenten in groepjes een quiz gaan doen over de politieke reacties op de uitspraak van de Raad van State over de asielwetten van minister Faber. Elke vraag heeft vier antwoordopties: A, B, C en D. Alle groepjes krijgen per vraag even de tijd om te overleggen. Na zo'n 30 seconden tel je af en laat je alle leerlingen/studenten tegelijkertijd hun antwoord in de lucht steken. Zeg ook dat je daarna steeds willekeurig enkele leerlingen/studenten aan zal wijzen om hun keuze voor een bepaalde partij te beargumenteren.
3. Maak nu groepjes van 2 à 4 leerlingen/studenten en geef elke groepje een leeg A4'tje en de opdracht om hiervan 4 kaartjes met daarop respectievelijk A, B, C en D te schrijven. Laat ze ook een naam verzinnen voor hun groepje.
4. Doe de quiz.
 - Houd als docent de puntentelling bij, maar besteed vooral aandacht aan de argumentatie die leerlingen/studenten geven. Vraag hierbij door: zou het een oppositie- of een coalitiepartij zijn die deze reactie geeft? Zou het een linkse of een rechtse partij zijn die deze reactie geeft? Waarom denken jullie dat?
 - Stel daarna per quizvraag de extra verdiepende vraag die hieronder is uitgewerkt.

Tip: Uiteraard kun je quizvragen overslaan als je merkt dat de spanningsboog van de leerlingen/studenten op is en/of de leerdoelen al behaald zijn.

5. Roep uit welk groepje gewonnen heeft.
6. Vraag de leerlingen/studenten om samenvattend een aantal concrete voorbeelden te noemen (of herhalen) van woordkeuzes en beeldspraken die de politici in hun berichten hebben gebruikt om hun politieke boodschap over te brengen. Optioneel kun je deze concrete voorbeelden koppelen aan de term 'framing'.
7. Laat de leerlingen/studenten in groepjes nadenken over wat zij ervan vinden dat de coalitiepartijen het advies naast zich neer willen leggen.
8. Bespreek dit klassikaal na. Daag de leerlingen/studenten uit om hun mening (hoe een kabinet om moet gaan met een advies van de Raad van State) te onderbouwen met argumenten.

Vragen, antwoorden en extra uitleg per vraag

Dia 3 en 4 – Welke politieke partij heeft dit gezegd?

- Op **dia 3** staan de vraag en de antwoordopties. Op **dia 4** staat het antwoord.
- **Antwoord:** het antwoord is PVV. Deze coalitiepartij wil snel een strenger asielbeleid en staat bekend om haar kritische houding tegenover instituten in onze democratische rechtsstaat zoals de media en de Raad van State. Daarnaast is minister Faber, die in de reactie een aanmoediging krijgt, een PVV-minister. VOLT, het CDA en de SP hebben een andere mening over asielbeleid en zouden niet snel een dergelijke uitspraak doen over de Raad van State.
- **Extra uitleg:** je kunt deze vraag gebruiken om uit te leggen dat Geert Wilders met dit bericht zijn eigen PVV-minister Faber probeert te ondersteunen. Coalitiepartijen die hun eigen minister op een uitgesproken manier steunen is iets dat regelmatig voorkomt.
- **Extra vraag:** Wie heeft er meer macht: Geert Wilders als Kamerlid? Of Marjolein Faber als minister?
- **Mogelijk antwoord:** Het meest voor de hand liggende antwoord is dat Geert Wilders meer macht heeft. Hij zit namelijk in de Tweede Kamer en stemt over de asielwetten. De andere fractieleden van de PVV zullen Geert Wilders volgen als fractievoorzitter en enig lid van de PVV. Als hij het dus niet eens is met de inhoud, dan kan hij afdwingen dat minister Faber deze aanpast, omdat de wet zonder de steun van de PVV-fractie geen meerderheid haalt.

Dia 5 en 6 – Welke politieke partij heeft dit gezegd?

- Op **dia 5** staan de vraag en de antwoordopties. Op **dia 6** staat het antwoord.
- **Antwoord:** het antwoord is GroenLinks/Partij van de Arbeid. Deze partij maakt zich zorgen over de gevolgen van het kabinetsbeleid voor vluchtelingen en is geen voorstander van het huidige kabinet. De BBB en NSC zitten in de coalitie; zij zullen dus niet snel zulke stevige kritiek uiten op de wetsvoorstellen van hun eigen kabinet en het verwijt ‘symboolpolitiek’ maken. JA21 is een oppositiepartij, maar omdat deze partij constructief staat tegenover het huidige kabinet, zeker wat betreft het asielbeleid, past deze reactie niet bij deze partij.
- **Extra uitleg:** je kunt deze vraag gebruiken om uit te leggen dat politieke partijen die in de oppositie zitten zich niet snel uitgesproken positief zullen uitspreken over een kabinet. Wél zijn er verschillen zichtbaar in de manier waarop oppositiepartijen zich uitspreken over een kabinet. Zo zijn GroenLinks/PvdA en DENK een tegenstander van de huidige kabinetssamenstelling en hun beleid, terwijl de SGP en JA21 zich kritisch, maar wel overwegend positief opstellen tegenover dit kabinet. Hoe partijen zich opstellen tegenover kabinetsplannen, hangt onder meer af van welke partijen er in een kabinet zitten – of dat ‘bevriende partijen’ zijn of niet.
- **Extra vraag:** Wat bedoelt dit GroenLinks/PvdA-Kamerlid met ‘symboolpolitiek’?

- **Mogelijk antwoord:** Je kunt hier uitleggen dat ‘symboolpolitiek’ een vaker voorkomend verwijt is waarmee wordt bedoeld dat een beleidsmaatregel vooral bedoeld is om aandacht te trekken: het klinkt als heel wat, maar in de praktijk lost het weinig op.

Dia 7 en 8 – Welke politieke partij heeft dit gezegd?

- Op **dia 7** staan de vraag en de antwoordopties. Op **dia 8** staat het antwoord.
- **Antwoord:** het antwoord is NSC. Omdat NSC in het kabinet zit, hebben zij een grote invloed op de vraag of en hoe de asielwetten uiteindelijk vastgesteld worden: als zij het niet eens zijn met de wet, dan is de kans klein dat de wet een meerderheid haalt. De PVV wil dat de asielwetten snel en ongewijzigd worden doorgevoerd. Het is daarom logisch dat de PVV een waarschuwing uitdeelt aan coalitiepartner NSC, omdat de asielwet van de PVV-minister in gevaar dreigt te komen door de opstelling van NSC. Of anders gezegd: het zou onlogisch zijn als de PVV een waarschuwing zou uitdelen aan een oppositiepartij, simpelweg omdat de PVV zich in dit geval niet druk hoeft te maken over hun stemgedrag. Immers, als alle coalitiepartijen gewoon vóór de wet stemmen, dan maakt een tegenstem van oppositiepartijen geen verschil.

Dia 9 en 10 – Welke politieke partij heeft dit gezegd?

- Op **dia 9** staan de vraag en de antwoordopties. Op **dia 10** staat het antwoord.
- **Antwoord:** het antwoord is de VVD. Deze partij is vóór een strenger asielbeleid. D66 en de PvdD zijn dat niet. Nieuw Sociaal Contract is ook vóór een strenger asielbeleid, maar zij bestaan pas sinds de zomer van 2023 en dus niet ‘al jaren’.
- **Extra uitleg:** je kunt deze vraag gebruiken om uit te leggen dat politieke partijen die in de coalitie zitten zich niet snel uitgesproken negatief zullen uitspreken over hun eigen kabinet. Wél komt het voor dat een coalitiepartij een minister of staatssecretaris oproept om op een andere en/of snellere manier beleid uit te voeren. Zeker als het een minister of staatssecretaris van een andere coalitiepartij is. In dit geval roept een VVD-Kamerlid een PVV-minister op om snel werk te maken van asielmaatregelen.
- **Extra vraag:** Waarom denken jullie dat dit VVD-Kamerlid de PVV-minister oproept om snel deze asielwetten door te voeren en uit te voeren?
- **Mogelijk antwoord:** Je kunt hier iets vertellen over dat de VVD er electoraal gezien baat bij zou kunnen zijn om 1) de PVV te framen als partij die weinig concreets bereikt op het gebied van asiel en om 2) zichzelf gelijktijdig te profileren als een partij die zich hier aan ergert en die dit beter zou kunnen.

Dia 11 en 12 – Welke politieke partij heeft dit gezegd?

- Op **dia 11** staan de vraag en de antwoordopties. Op **dia 12** staat het antwoord.
- **Antwoord:** het antwoord is DENK. Deze partij is tegen een streng asielbeleid en tegenstander van dit kabinet. De PVV en NSC zijn coalitiepartijen en die zullen zich daarom niet snel met de term ‘Prutsminister’ uitlaten over de plannen en de minister uit hun eigen kabinet. ChristenUnie is een

oppositiepartij die kritiek heeft op het kabinet, maar die qua toon bekendstaat als een partij met een beleefder taalgebruik.

- **Extra uitleg:** je kunt deze vraag gebruiken om te illustreren dat politieke oppositiepartijen er soms ook juist wél voor kiezen om zich consequent af te zetten tegen een kabinet. Waar de ene oppositiepartij bereid is om mee te denken over hoe het plan van het kabinet verbeterd kan worden, is de andere oppositiepartij bijna per definitie tegen het plan, omdat het een plan van een kabinet is waar ze tegen zijn.
- **Extra vraag:** Vinden jullie dat je een minister mag uitmaken voor ‘Prutsminister’? Of gaat dat te ver?

Dia 13 en 14 – Welke politieke partij heeft dit gezegd?

- Op **dia 13** staan de vraag en de antwoordopties. Op **dia 14** staat het antwoord.
- **Antwoord:** het antwoord is SGP. Deze partij is voor een strenger asielbeleid, maar staat ook bekend als een partij die het belangrijk vindt dat het wetgevingsproces zorgvuldig verloopt. DENK wil niet een strenger asielbeleid. De BBB en NSC zijn coalitiepartijen en zullen daarom niet snel spreken over haar eigen kabinetsplannen met woorden als ‘losse flodder’ en ‘[...] steunt pogingen om’, omdat het hun eigen pogingen zijn.
- **Extra uitleg:** je kunt deze vraag gebruiken om te illustreren dat politieke oppositiepartijen niet altijd alleen maar ‘tegen’ een kabinet zijn. Afhankelijk van de samenstelling en de plannen van een kabinet, kan een oppositiepartij zich ook ondersteunend en *constructief* kritisch opstellen.
- **Extra vraag:** Zijn jullie het eens met de uitspraak: “‘Het strengste asielbeleid ooit’ is nu eenmaal een losse flodder als geen sprake is van het effectiefste asielbeleid ooit”?

Dia 15 en 16 – Welke politieke partij heeft dit gezegd?

- Op **dia 15** staan de vraag en de antwoordopties. Op **dia 16** staat het antwoord.
- **Antwoord:** het antwoord is Forum voor Democratie. Deze partij is over het algemeen kritisch op instituties binnen onze democratische rechtsstaat, zoals de media, de rechtsprekende macht en ook de Raad van State. SGP, NSC en D66 zouden zich niet snel op een dergelijke kritische manier uiten over de Raad van State, omdat zij dit een belangrijk instituut vinden.
- **Extra uitleg:** je kunt deze vraag gebruiken om uit te leggen dat er politieke partijen zijn die twijfelen aan de toegevoegde waarde van de Raad van State. Een kritiekpunt dat bijvoorbeeld weleens wordt genoemd is dat de Raad van State niet geheel onafhankelijk zou zijn, omdat sommige leden van de Raad van State voormalige politici zijn. Een ander kritiekpunt is dat de Raad van State een dubbele pet op heeft: ze moet adviseren over voorstellen die later door haar eigen afdeling bestuursrechtspraak moeten worden getoetst.
- **Extra vraag:** Vinden jullie het een probleem dat sommige leden van de Raad van State ook lid van een politieke partij zijn?